

16-GIỚI CÂM LÔNG DÊ ĐI QUÁ GIỚI HẠN

Khi Phật an trú tại thành Tỳ-xá-ly nơi Tinh xá có lầu gác trong rừng lớn, nói rộng như trên. Bấy giờ, Tôn giả Ưu-đà-di gánh một gánh lông dê nặng nề, thân công xuống, từ trong thành đi ra, khiến cho người đời chỉ trích: “Hãy xem Sa-môn Ưu-đà-di kia. Giống như con lạc đà, giống như con lừa, giống như phu khuân vác, gánh lông dê như thế mất hết phép tắc Sa-môn, nào còn có đạo hạnh gì nữa”.

Các Tỳ-kheo nghe thế, bèn đem sự việc ấy đến bạch với Thế Tôn. Phật liền bảo đi gọi Ưu-đà-di đến. Khi thầy đến rồi, Phật liền hỏi: “Có thật ông gánh lông dê nặng nề, khiến cho người đời chê trách phải không?”.

Thầy đáp: “Có thật như vậy, bạch Thế Tôn”.

Phật nói: “Đó là việc xấu, từ nay về sau, Ta không cho phép các Tỳ-kheo gánh vác nữa”.

Lại nữa, khi Phật an trú tại thành Xá-vệ, nói rộng như trên. Bấy giờ, có sáu mươi Tỳ-kheo từ phương Bắc định đến Xá-vệ để thăm viếng Phật, thăm viếng Xá-lợi-phất, Mục-liên các Trưởng lão Tỳ-kheo và

thăm viếng Cư sĩ Tu-đạt, Tỳ-xá-khư-lộc-mẫu, tại Tinh xá Kỳ-hoàn nơi lầu gác trong rừng Khai Nhân. Nhân có một Tỳ-kheo từ Xá-vệ đến chỗ họ, họ bèn hỏi: “Chúng tôi muốn đến đó (Xá-vệ) cúng dường các bậc phạm hạnh một ít phẩm vật, không hiểu nên mang theo những vật gì cho hợp với nhu cầu của các vị ấy?”.

Vị này đáp: “Thưa Trưởng lão, tất cả các Tỳ-kheo ở đó đều mặc y bằng len, chỉ trừ đây lọc nước và quai buộc xách. Vậy có thể mang theo lông dê đến đó”.

Thế rồi, sáu mươi Tỳ-kheo ấy, mỗi người đều gánh những gánh lông dê nặng mà đi, từ thôn xóm này đến thôn xóm khác, từ thành phố này đến thành phố khác. Thấy thế, dân chúng châm biếm: “Các người hãy xem kia! Những Sa-môn Thích tử này gánh nặng mà đi giống như đàn lạc đà, đàn lừa, như phu khuân vác, như khách buôn...”. Lại có người nói: “Các vị không biết sao, ở đây mua rẻ nên họ định đem đến đó bán đắt đấy. Thật là mất hết phép tắc Sa-môn, nào có đạo hạnh gì nữa”.

Các Tỳ-kheo đi lần lần đến thành Xá-vệ, khi đến nơi, bèn đánh lễ chân Thế Tôn, rồi đứng qua một bên. Phật biết mà vẫn hỏi các Tỳ-kheo: “Các Thầy từ đâu đến vậy?”.

Họ đáp: “Bạch Thế Tôn! Từ phương Bắc đến”.

Phật hỏi các Tỳ-kheo: “Đi đường có vất vả, khát thực có khó khăn không?”.

Họ đáp: “Bạch Thế Tôn! Đi đường không vất vả, khát thực không khó khăn, chỉ có điều dọc đường bị người đời chê trách”.

Phật liền hỏi các Tỳ-kheo: “Người ta chê trách về việc gì?”.

Họ đáp: “Bạch Thế Tôn! Sáu mươi người chúng con đều gánh lông dê (nói rộng như trên)”.

Phật liền nói với các Tỳ-kheo: “Các ông đáng bị người đời chê trách. Từ nay về sau, Ta không cho phép Tỳ-kheo gánh lông dê đi”.

Thế rồi, Phật truyền lệnh cho các Tỳ-kheo đang sống tại thành Xá-vệ phải tập họp lại tất cả, vì mười lợi ích mà chế giới cho các Tỳ-kheo, dù ai nghe rồi cũng phải nghe lại:

“Nếu Tỳ-kheo đi đường được lông dê mà muốn lấy thì có thể tự tay cầm đi trong ba do-tuần. Nếu gánh đi quá ba do-tuần thì phạm Ni-tát-kỳ Ba-dạ-đề”.

GIẢI THÍCH:

- Đường đi: Hoặc ba do-tuần, hai do-tuần, một do-tuần, nửa do-tuần, hoặc một Câu-lô-xá.

- Được: Được từ những người đàn ông, đàn bà, người lớn, trẻ con, người tại gia hoặc người xuất gia.

- Muốn lấy: Thực sự cần đến.

- Tự mang đi ba do-tuần: Cứ hai ngàn bộ được gọi là một Câu-lô-xá, bốn ngàn bộ là nửa do-tuần, tám ngàn bộ là một do-tuần, mười sáu ngàn bộ là hai do-tuần, hai mươi bốn ngàn bộ là ba do-tuần. Tỳ-kheo có thể tự mang lông dê đi trong vòng ba do-tuần, nếu quá ba do-tuần thì phạm Ni-tát-kỳ Ba-dạ-đề. (về cách xử lý như đã nói ở trước).

Nếu Tỳ-kheo mang lông dê đi trên đường một do-tuần, bỗng quên mất một vật gì bèn trở lại lấy, lấy xong trở lại chỗ khi nãy tức là vừa đúng ba do-tuần, không được đi thêm nữa, nếu đi thêm nữa thì phạm Ni-tát-kỳ Ba-dạ-đề. Nếu như đi được một do-tuần rưỡi, rồi quên một vật gì phải trở lại chỗ khởi hành để lấy, thì khi lấy xong không được đi tiếp nữa (vì đã đủ ba do-tuần). Nếu đi tiếp thì phạm Ni-tát-kỳ Ba-dạ-đề. Nếu đi thẳng đúng ba do-tuần mà còn đi thêm một bước nữa thì phạm tội Việt-tỳ-ni; đi quá hai bước nữa thì phạm tội Ni-tát-kỳ Ba-dạ-đề. Nếu hai người gánh một gánh, thì người đầu gánh đi ba do-tuần rồi sang vai người kia gánh đi ba do-tuần. Nếu ba người gánh một gánh thì được thay đổi nhau đi chín do-tuần. Nếu bốn người gánh một gánh thì được đi mười hai do-tuần. Nếu nhiều người đi thì tùy theo số lượng đó mà tính, nhưng có điều là không được gánh nặng. Trong khi gánh đi hoặc trao đổi, hoặc được cái mới thì cũng chỉ được gánh đi trong vòng ba do-tuần mà thôi. Nếu Tỳ-kheo đem lông dê bỏ vào trong túi xách y, mang đi từ nhà này đến nhà khác, thì cũng chỉ được trong vòng ba do-tuần, không được đi thêm. Hoặc đem lông dê bỏ vào trong túi đựng bát, rồi đi khát thực từ làng này đến làng khác, thì cũng như thế. Hoặc đem lông dê bỏ vào trong túi đựng kinh rồi đi, cũng như vậy. Nếu lông dê chưa được dẹt

thành thì dù bỏ trong ống đồng mang đi quá ba do-tuần cũng phạm tội. Trái lại, nếu đã dệt thành len, hoặc làm gối, làm đệm v.v... thì không phạm. Nếu gánh lông lạc đà, lông bò thì phạm tội Thâu-lan-giá. Nếu gánh lông đuôi trâu đen đi thì phạm tội Việt-tỳ-ni, Nếu gắn vào cái cán (làm thành chổi lau bụi) thì không có tội. Nếu gánh lông sư tử, lông heo thì phạm tội Việt-tỳ-ni tâm niệm sám hối. Nếu đã làm thành dụng cụ thì không có tội. Thế nên nói (như trên).

(Hết giới Ni-tát-kỳ mười sáu)